

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 „
Videki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.	

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1 e földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hírdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

DONOGAN ÉS SOMOSSY DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK!! ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS!!

Elegáns párisi kalapok

GOLDMARK

Szt.-Anna 3. sz. a. üzletében szerezhetők be.

Kérem a kirakatot megtekinteni, hol a legújabb divatu női kalapok láthatók.

Vendéglős és kávék urak figyelmébe!

Allandó nagy raktár áll rendelkezésükre nálam Reserve, Casinó, Talizmán és Törley pezsgőköböl.

Lindentfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében

Pénzügyi palota.

Telefon 79. szám.

Dr. SZTANKAY ABA

gyógyszerész és a bölcsészet tudora volt tanársegéd ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe a modern kor igényeinek megfelelő :-: berendezésű :-: s felszerelt gyógyszerétárát. :-:

Szt. Anna-u. és Aitila-tér sarok. - Gyógyszertár a „Nádor“-hoz.

A debreczeni református új főgimnázium.

Mihalovits Jenő

Kigyó-gyógyszertárát
legközelebb Piac-utca
és Széchenyi-utca
sarak (a volt Máyer-
féle üzlet) helyiségeibe

++++ helyezi át. ++++

Nagyobb vételek folytán legújabb divatu gyapju szöveteket

férfi ruhára és legfinomabb női ostium
szöveteket mesés olósó árakban ajánlja

Domán és Kurz

posztó nagykereskedő. — Debreczen,
Piac-utca 49. sz. Főpostával szemben.

Maradékok féláron. ++++ Maradékok féláron.

Mo. Kovits József uri szabó, Piac-utca 26. szám Városi új bérház.	Moskovits József uri szabó, Piac-utca 26. szám. Városi új bérház.
Valódi angol- szövetekből leg- elegánsabb uri ru- hákat készít: <	

Hirdessen a Debreczeni Szemlében!

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

TÖRLEY

TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

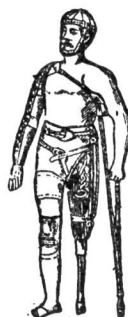
Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámítás, törlesztés és
jelzálogkölsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Ifju és szép lesz Ön is, ha a

Z E I D I J E

eredeti keleti arccermet és szappant használja. Próbátégely 80 fillér,
Kettő-tégely K 1.60, nagy aranvtégely K 2.40, szappan K 1, mosópor
K 1.50, puder (fehér, rózsas, és crème) á 2 K. Fleur de Roses „Zeidijje“
(3 K), egy teljesen ártatlan piros színű rózsafesték, amelyet kiválóan
használhatnak sápadt arcú nők. Előnye, hogy az arc mesterséges színt
el nem árulja. — Kapható minden gyógyszertárban, drogeria és illat-
szertárban. Sokszorosan kitüntette. Utánzattól óva intünk. **Egyedüli**
előállító: Parfüm-erie Orientale „Zeidijje“ G. Proche Brcka
Bosznia. Főraktár a Török gyógyszertárban Budape-st.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségebe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben.: ++++

GAMBRINUS

..... SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM
DEBRECZEN, PIAC-U. 28.

..... A VÁROSI BÉR-PALOTÁBAN

A mai kor igényeinek a legdi-
szesebben modern, világvárosi
berendezéssel. Utcai pálmakert
a passagében. Páloly rendszer.
Nagy gondval kezelt konyha.
Zona rendszerinti villásreggeli
különlegességek. Speciális def-
utáni uzsonnák. Meleg konyha
éjtélig. Havi étkezések a legmér-
sekeltebb áron. Kitűnő kőbányai
sörök. Pilseni ősforrás (Urquelle).
Müncheni Paulauer sör. Ameri-
can-bar rendszerű italkimérés.
Különleges likőrök poharank nti
kimérése Saját szállótelepemen
termelt borok kimérése. Tokaji
szőlőmön termelt boraim klmé-
rére. Előzékeny kiszolgálásról
gondoskodom és kérem a nagy-
érdemű közönséget, hogy eddigi
kegyes pártfogásukat ezen új
vállalatomnál is fenntartani szí-
veskedjenek.

MÁRKUS JENŐ vendéglős.

Ferencz Ferdinánd

és

Hohenberg Zsófia.

Ne politizáljunk! Csak azt a két embert temessük el, akiket az emberekben élő állati vad indulatok fékevesztett szennyes, véres árja sodort el az élők utjából s csak arra a három árva gyerekre tekintünk egy pillanatra könnyes szemekkel, akik számára épen olyan *mostoha* lesz az élet a jövőben, mint amennyire *mostoha* szokott lenni minden árváé.

Hogy ama két ember: férfi és asszony fejét korona ékesítette, hogy Magyarország Jövendőbeli királya s királynéja esett csak gázságos, elvetemült lelkek által végrehajtható merénylet áldozatául, az csak szenzációssá teszi a tragédiát, de az igazi tragédia: két egymást szerető, két életörömmel, nagyratörő álmokkal teli szív vérének elhullása, három apátlan, anyátlan gyermek elárvulása.

Ilyen minden izében nagyságos tragédiát csak az *Élet* tud inscenirozni. És hiába mondják a hitetlenek, hogy csupa vakvéletlenből.

Mert mondva vagyon valahol, hogy nincsen tapasztalatok nélkül való egyetlen fűszálnak a csöndes elhajlása sem...

*

Az alkotások a nagy természetben rendszerint romlással járnak s nincsen olyan esemény, mely tanulságokkal ne szolgálna az emberiség fejlődésére.

Magyarország eljegyzett királyának és királynéjának véres tragédiájától is felsikoltanak a tanuságok, melyekből jobb tudást merithetnek azok, akik a kettős állam külső ügyeinek irányítására hivatottak s tapasztalatokra szolgál az arra nézvést is, hogy szünjék meg a rut vizsálykodás határainkon belől, mert eszeveszett, halálos szenvedelmektől tájétköz ellenségekkel vagyunk körülvéve.

A debreceni Jaczkovitsok szomorú drámájánál a Ferencz Ferdinándok tragédiája csak annyival szomorubb a mi szemünkben, mert szomoruan kell tapasztalnunk, hogy a halálos gyűlölet tájétköz dühe szennyét, sarát oda meri fröccsenteni a trón zsámolyára is. Egyébként az előbbieket épen ugy martirjai valamely *Eszmé*-nek, mint az utódjai...

*

A Burg fehér asszonya, — mint a monda meséli — megszokott jelenni a királyi lak sötét folyosóin minden Habsburg-katasztrófa előtti időben.

Hogy vajjon megjelent-e most, nem tudjuk, de azt elmondhatjuk, hogy a Bánat fehér asszonyának mindenik látogatása egyetlen nagy embernek szól. A mi ősz királynunknak, akit hosszú élete-folyása alatt rengeteg csapás ért.

És mint mindenkor, ugy most is bámulattal vagyunk eltelve e korunknak talán legnagyobb embere előtt, aki nagy férfiúi jellemekhez méltó bátorsággal fogadja a csapásokat.

És részvétünk az elhunytakon s az árvákon kívül ő felé sugárzik első sorban és teljességében s az egész nemzet a mostani döbbenetes tragédia után is zokogva sóhajtok az egék Urához: Isten, óvjad a királyt.

Spectator.

KRÓNIKA.

Gyászos jegyzetek.

A jövőd titokzatos királyának s gyönyörű királyasszonyának babonás sziluettje imbolyog előttem. Ez a két véres, szakadt, golyótól lyukas, piros vérpatakot hajtó sziluett a világtörténelem könyvén lebeg ma, de dolgát elintézi majd a história, nemzetek haragja: ha kell, a megbocsátó Isten, ha kell a bosszuló Örökkévaló, ki semmit sem felejt. Majd elintézi ma, vagy holnap, vagy a feketén intő holnapután a mindenek harca a mindenek ellen, mikor betelik a pohár, melybe színlett jóbarátok és álnok ellenségek, évek, évtizedek, évszázadok óta suttymban hullatják egy-egy miriárdrésznyi csöpp ciankálit. Majd betelik a pohár egyszer s meghalunk mi és ők. Mi és ők, farkasszemét néző milliók, Nyugat és Kelet, turáni és szármata, magyar és szláv. Legyilkoltak föltámadnak és gyilkosok százezernyi koporsója készül. Jajonva jár közöttünk a bosszu, az elégtétel szelleme s ma lefojthatja a nagy politika, ráfekhetik iszonyu testével a Béke, de vigyázzatok rá: falvak, városok, országok tüztengertől lesznek még pirosak; eljön Dante a maga feketeségével, Verescsagin piros halálszínével, Belgrád. Centinje, Szaloniki ég, vértől árad a Duna, a Tisza és a Boszna: és rettentő harci látomások fölött a szürke égből kibontakozik egy katonaköponyeg, Nem Napoleon gravelottei kopott kabátja, hanem egy magyar tábornoki köponyeg. Aki benne lesz, viaszszárga arcu halott, még tegnap öles, gyönyörűsége, okos és hideg levante; kardot tart majd a kezében: érzed-e iszonyu paskolását, hallod-e iszonyu hangját: a feleségemért az árváimért!

Nemcsak magyarok, osztrákok gyásza ez, hanem világoké. Nemzetközi politikusok tanulhatnak belőle, kik abban a hitben élnek, hogy eljött már a borona, mely fajokat egyformára boronál és nem látják meg, hogy a nagy népvándorlásait fölérő faji harcok korát éljük. Avarok, kelták, hunok, rómaiak életre keltek, Bizanc fel akar támadni kétezeréves sirjából, eltemetett bizánci gyilkok emelkednek levegőbe és a rothadt, rontott, kétszínű Kelet beleharap a Nyugat megfinomult husába. A vesztett, véresszemű, lelkellen eb a kultura emberére éheznek, szája véres habot ver. Higyjétek el: le kell ütni!

Várhatunk tovább is. Vérig alázva, porig gyalázva, megbecstelenítve állunk, fegyverünk lábtól, szemünk csillog, mint sötét éjszakában a keselyű szeme, torkunk kiszáradt, hang nem jön ajkunkra. Várunk a nagy temetési napra, melyen gyönyörű emberpár koporsójára esnek a lelkünk emlékezésének rögei. Várunk a nagy temetési napra, mely soká el nem maradhat, mely itt kísért már a véredényeink bujdosó lázában, nemzeti létünk virrasztó álmaiban. Majd jön egy árva, mikor azt mondja hatvan millió ember; ne tovább! Majd jön egy óra, mikor Debreczen vértanui, Szerajevó halottjai megmozdulnak ott alant, majd jön egy óra, a Jaczkovics Mihályok és a három árvák fekete órája. Vonulunk keletre, a népek nagy háborujába, hegyek, völgyek megtelnek dalainkkal, hörgéseinkkel, éljeneinkkel és rajtáinkkal. Jaczkovics Mihály viszi a keresztet. Három árva viszi a zászlót és négy millió ember a puskát.

Kár, hogy a diótörés mesterségéhez és a nő lélek-tanához akkor kezd érteni az ember, mikor már romlik a foga.

Ha volna igazság, akkor a férjnek, aki a felesége hozományá után él, a nő nevét kellene viselnie.

Apróságok a trónörökösről.

(A trónörökös és a magyar utász.)

Kedves epizód törtét Ferencz Ferdinánddal a pár év előtti gross-meseritschi királygyakorlatokon. Az eset hőse egy magyar utászkatona, akit munkaközben megszólított a trónörökös és a fiatal legény magyarságára nagy büszkén igen érdekes feleletet adott a „generális” urnak. Ferencz Ferdinánd trónörökös, a gyakorlat folyamán oda lépett egy csomó utászkatona csoportjához, akik éppen távirópóznák szereléssel foglalatostkodtak. Az egyik utászkatonát megszólította a trónörökös és megkérdezte, hogy milyen nemzetiségű:

— Magyar vagyok jelentem alásson a generális urnak — volt a válasz.

— Hát van-e itt sok magyar? — kérdezte a trónörökös a legényt,

— Bizony sokan vagyunk, generális ur, mert magyar katona nélkül nem is lehetne csatát nyerni.

A trónörökös elmosolyodott a legény kijelentésén s aztán tovább lépdelt. A legény még csak később tudta meg, hogy a „generális” ur Ferencz Ferdinánd — a trónörökös.

(Az utitárs.) Tudvalevő dolog, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg, trónörökös lehetőleg elkerülte, hogy személyéről valami a nyilvánosságra jusson. A nagyközönség kíváncsisága nála nem talált kielégítést. Néha azonban mégis eljutott egy-egy hír a közönség körébe arról, hogy milyen ember is volt a trónörökös. Ferenc Ferdinánd egy nyári délutánon feleségével, Hohenberg hercegnővel arzstätteni birtokáról automobilon kirándult Pöggstallba s ez utja közben történt vele ez a mulatságos epizód. Marbach mellett, a Dunánál, megállott kissé a főhercegi automobil, amikor egy pástzember a következő szavakkal lépett oda a főherceghez:

— Loszt mi da Herr aufhucka? (Megengedi az ur, hogy fölszálljak?)

Az igenlő válasza a paraszt a főhercegi párral szemben foglalt helyet az automobilban. Beszélgetésbe elegyedtek vele s a paraszt egyszer csak a következő szavakkal fordult a trónörököshöz:

— Inna Frau schaut oba liab drein! (A maga felesége kedvesnek látszik.)

Hohenberg hercegnő a gáláns megjegyzést ezekkel a szavakkal nyugtázta:

— Maga nagyon barátságos ur!

Amikor Münnichreitbe ért az automobil, a sváb utas egyszerre így kiáltott föl:

— Oha, hiaz bin i dahoam! (Ohó, itt idehaza vagyok!)

Erre megállt az automobil és a sváb bemutatta az elebe siető családját:

— Dösz isz mei Wei' und meine kina — no und wosz bin i denn schuldi? (Ez itt a feleségem és ezek e gyermekeim. — no és mivel vagyok adós?)

A trónörökös azt felelte: „Semmivel!” De a derék sváb jól tudta, mi dukál és így szólt:

— No, za wiar i holt in Kutscha an holb'n Lita zahln! (No akkor a kocsisnak fizetek egy féllitert!)

Ezt az ajánlatát is köszönettel visszautasították, mire a paraszt hálás, erőteljes kézzorítással vett bucsut. Csakk okkor állott el a szava, amikor megtudta, hogy kinek volt a vendége az automobilon.

Egyedül.

A Debreczeni Szemle számára írta: RADÓ ISTVÁN.

Egyedül voltam a szobámban. Nagyon egyedül voltam. A tűznek, amely még a kályhában volt, fáradt volt a színe. Minden erejét kiadta már a szobának, amelyben meleg volt.

Nem tudom, tél volt-e akkor, vagy nem. De én fáztam. Pedig a meleg körülsimogatta homlokomat, megcsókolt és átölelt. De én nem tudtam magamba fogadni.

Akkor nem tudtam volna csókolni, ölelni senkit. Nem is akartam. Nem akartam azért, mert egyedül voltam nagyon.

És nekem nagyon fáj, hogy egyedül vagyok. Nem azt hittem, hogy fáj, hanem éreztem.

A szoba levegője egészen üres volt. Nem volt benne semmi, ami az enyém lett volna, nem éreztem benne senkit, nem láttam benne semmit.

Kínéztem az ablakon. Sötét volt és késő este. Hosszu gázlámpák állodogáltak lenn mereven és fehér fénykévéket szórtak el a levegőben. De egyik sem ért fel hozzám.

Visszaultem az asztalomhoz. Néztem a fehér papírt, ami előttem volt és az nézett engem. De pillantásaink nem találkoztak. Mert egyedül voltam.

Könyvet vettem elő. Nem ismertem meg a betűket. Mindegyiket külön kellett megnézni, hogy megismerjem. De a szöveget sem értettem.

Magam voltam egyedül.

Akkor eldobtam magam elől a könyvet, letakar- tam a fehér papírt és belefektettem arcomat a két tenyerembe. De még sokáig nem tudtam sirni. Azután lassan elgörcsültek az arcvonásaim és lecsukott szememből lassan szivárogni kezdtek a könnyek.

Megkönnyebbültem. A nyomás elmúlt a mellemről, nem éreztem már, hogy egyedül vagyok. Tenyeremet végighuztam az arcomon, hogy letörüljem a könnyeimet. Egyik könnyem egészen rátapadt a kezemre. Nagyon furcsa volt. Sokáig néztem. Akkor megszólalt:

— Mit nézsz? Fáj, hogy elhagylak? Félsz tőlem? Szeretsz?

— Nem tudom.

— Hát miért nézsz úgy rám? Nem tudod és mégis nézsz? Hiszen nincs rajtam semmi különös látnivaló.

— Tudom. És én csak nézlek — feleltem. — Nem tudok mit csinálni. Kisírtam már magam.

— Kisírtad már magad. Azért sírtál, mert egyedül voltál. Ugy érezted, hogy te vagy és tudad, hogy mások is vannak, de mások is külön vannak. És mikor érezted, hogy vagy, akkor megérezted, hogy egyedül vagy. Ezért sírtál. Ez fáj neked.

Én nem feleltem.

— Minden fiu szokott sirni ezért. Mindenki szokott sirni ezért. Egyik könnyekkel, másik csendességgel, harmadik önmagával vagy mással gorombáskodik, de avval tulajdonképpen csak sir. De az egyedüliséget mindenki egyformán érzi. Csak különböző időkben. Az ember egyedül semmi. Az ember egyedül buta állat. Egy másiknak, valakinek kell mellette lenni, csak hogy legyen. De csak azután, mikor már sírt az egyedüllétért. Előbb nem érzi, előbb nem kell semmi az egyedül-ségért. Te már sírtál az egyedül-ségért. Ki kell neked? Mondd, ki lesz veled több, mint te magad.

Lehunytam a szemem és keresni kezdtem. Arcok rajzolódtak bele szemem sötétjébe s szemgolyóm sietve szaladt köztük jobbra-balra és én kerestem. Sokáig, nagyon sokáig kerestem, egyszer felpillantottam, a köny- móg ott ült a kezemen. Ujra lehunytam a szemem és

kerestem tovább. Megint sokáig kerestem lázasan, fárad- tan, mind több és több arcot láttam. De háiba. Mindegyiket jól megnéztem és egyedül voltam.

Mind elhagytak az arcok. Nem maradt egyik sem nálam.

— Ez is fáj, ezért is sirni akartam.

Akkor újra megszólalt a könnyem, itt a tenyeremen. Arcokat kerestél. Te nem arcokat éltél meg. Mindegy, hogy milyen volt az arcuk, mi volt a nevük. Az arcok nem a tiéd. Nem találni egyet sem.

Én nem értettem meg, hogy mit mond és meg- szólaltam én is. Azt hiszem, nagyon kiabáltam, mert mikor elhallgattam, fáradt volt a torkom.

De lehet, hogy csendesen beszéltem. Azt mondtam:

— Asszonyokat és lányokat kerestem és arcokat láttam. Csak arcokat. És megismertem őket, de ők engem nem akartak megismerni.

— Neked nem kell, hogy ők megismerjenek. Gondolj rájuk, úgy ahogy megérted őket s akkor velök leszel, ha ők nem is lesznek veled.

Ujra lehunytam a szemem s elkísértem az arcokat a magok kis városába, folyók partjára, újra átnéztem mindazt, amit éltem és már nem voltam egyedül.

Mikor újra kinyitottam a szemem, a köny bele- száradt a kezembe és már nem fáztam.

Jól esett a meleg levegő simogatása, ezer csókja, jól esett, segített minden.

Már nem voltam egyedül.

Aztán ruhástól döltem az ágyra. Késő, sötét éjjel volt már, mikor felébredtem, leveleköztem és bebujtam a takaró alá.

† A gyász hete volt az elmúlt. Életében nem tu- dott, — inkább nem akart olyan közel férközni a ma- gyarság szívéhez Ferencz Ferdinánd, akit voltaképpen halálában ismertünk meg igazán. Most került napfényre csak, hogy tartózkodása nem volt egyéb, mint jóízű megvetése az u. n. népszerűség hajhászásának, passzi- vitása nem más, mint elfordulás a kétszínű reklámtól. Egyébként talán egyetlen nemzete sem gyászolta olyan átérzéssel, mint a magyar s bizonyára ő lenne, aki megvetné azt a hangos, tettetett gyászolást, amellyel a horvátok, mohamedánok egyben régi gyűlöletüknek is szabad folyást engednek.

(*) A császár, a király fájdalma néma volt. S minthogy a hangtalan és könnytelen fájdalom a leg- igazabb és jól mondja a költő, hogy legégetőbbek az el nem sírt könnyek, mert azok a szívünkre hullanak. Mi nem voltunk ott annál a jelenetnél, melynél az ősz uralkodó állítólag a sors folytonosan ő reá mért csa- pásai ellen panaszkodott, de meg mernénk esküdni, hogy az összeroskadó léleknek legfeljebb egy nehéz sóhajtása volt csupán. Beavatottak beszélnek, hogy azután szó nélkül sarkon fordult s hulló könnyeinek, panaszos jajjainak nem volt tanuja, magára zárván szobájának ajtaját. Nem tovább, mint 20 percig maradt benn és azután, mikor ismét megjelent az ajtóban, már nyoma

sem látszott arcán a keserűségnek. Csak szomorú szeméi voltak olyanok, mint Erzsébet és Rudolf halálakor. Egyébként megint egész férfi és különösen egész *katona* volt. Első katonája az osztrák-magyar armádiának — a császár, a király!

(!) **Keserű Lajos** lett a debreczeni törvényszék elnöke *Kulin* Imre helyett. Sajnáljuk, nagyon sajnáljuk, hogy *Kulin* Imrétől meg kell váltania a debreczeni közönségnek. Igaz, hogy *Deák Ferenc*, *Eötvös Károly*ra emlékeztető, minden ízében *magyar ur* volt. *Kulin* Imre, magyar filozófus, hamisíthatlan nemzeties logikával érvényesítette nagy tudását. De amint sajnáljuk az ő távozását, úgy tudunk örülni *Keserű Lajos* előrehaladásának, kiváló kitüntetésének. *Keserű Lajos* rövid idő óta ismerjük, de bátran merjük állítani, hogy rokonszenvesebb egyénisége ő nálánál nincs Debreczen igazán *előkelő* társadalmának. Nem csak a külsőségekben látszik meg rajta az előkelőség, de méginkább feltűnő az ő lelki, szellemi előkelősége. Szép pozíciójában a debreczeni közönség osztatlan szeretete és nagyrabecsülése üdvözölte *Keserű Lajos*t, akihez hasonló emberek igazi nagy városra tudnák fejleszteni a még falusiasságából teljesen ki nem vetkezett Debreczent.

(—) **Még egy kedves, rokonszenves** előkelő uri emberét bucsuztattuk a héten Debreczen uri társadalmának. Dr. *Dobó Dezső* katonafőorvost ugyanis szolgálati érdekből Nyírára helyezték át, a mi őszinte sajnálatunkra. A mi társadalmi életünkben, de az orvosi körökből is hiányozni fog dr. *Dobó*, aki egy mozaikockája volt Debreczen intellektualis-mázának. De abban reménykedünk, hogy távozása nem volt végleges s hogy rövid idő múlva visszavezényeli őt mi hozzánk az az ördögös szolgálati érdek, amely nem mindenben egyezik a közhangulat kívánságával. Előkelő társadalmunk legalább is csak a *viszont látásig* vett bucsut tőle.

(!) **A háborus hangulat** erősen tartotta magát az elmúlt napokban. És csodálatos, hogy még csak meg is oszolhatnak a vélemények egy esetleges háboru eredményét illetőleg. Csunya magyar szokás lekisebbiteni, ócsárolni mindazt, ami közel áll hozzánk. És bámulatos, hogy vannak, akik abban lelik gyönyörűségüket, hogy nem biznak sem a közös, sem a porosz hadsereg harcképességében, hatalmasságában, közel 5—6 millió szurony erejében. Bezzeg a meztelápos szerbek, mon-renegróiak, görögök másképen beszéltek a saját hadseregükről. És azok magabizása már a fél sikert jelentette. De hát az undok magyar szokásokat nehéz kiirtani. Pedig a szerbek gyalázatos merényletének legfőbb indító oka az irigység volt. Irgyelték a szomszédságukban robogó harcikésztséget, fegyelmezettséget, pompás felkészülődést. És tehetetlen dühökben fordultak a közös hadsereg főfelügyelője ellen...

∴ **A városi közgyűlés** a méltóságosan megnyilatkozó gyász jelében indult meg s parázs vitatkozások közt zárult. Persze, hogy a csatornázási mizériák miatt indult meg a vita s a mindenkori vezérszónok: *Révi Nándor* dr. volt most is, aki vizsgáló bizottság kiküldetését kérte a csatornaművek ellen. A javaslatra a közgyűlés azzal felelt, hogy nem kell a bizottság, mert úgy is csak azt állapítaná meg, hogy a csatorna rossz, ezt pedig úgy is tudjuk. Hát némi logikát nem lehet elvitatni a közgyűlés bölcsességétől, hanem mégis szomorú ez a dolog, mert ez a logikai okfejtés sok milliónkba került. És őszintén szólva, láttunk mi olcsóbb logikát is.

— **Az is mondatott** és pedig *felsőbb helyről* a közgyűlésen, hogy aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul. Hát igaz, hogy a közmondás így szült valamikor, de régen. Ma már olyan formán áll helyesen, hogy aki nem tud arabusul, de így akar beszélni, az — tanuljon meg előbb. Nálunk, úgy látszik, azonban nem érdemes arabusul beszélni, mert mennykő sokba kerül. Milliókba! Épen annyiba, mint a vízvezeték és csatornázás. A legszomorubb pedig, hogy se arabusul nem beszélünk, se valamire való vízvezetékünk és csatornázásunk sincs.

(?) **A miniszter** megint megfenyegette Debrecent, mint fukar apa a tékozló gyermekét. És figyelmeztetett bennünket, hogy takarékosabban bánjunk a milliókkal. Hát nagyon köszönjük az atyai jóindulatot és figyelmet, de úgy 20—30 esztendőn keresztül viszont mért nem figyelmeztette ez elődöket sok-sok mulasztásaikra, amelyeket azután, mivel nekünk kellett pótolni, ha lépést akartunk volna tartani a korszellemmel. Egyébként nem szólnánk a miniszteri szűkmarkúság ellen. De miért ragaszkodott a szűken-mérséghez a miniszter ur irodája, a csatornavezeték méreteinél. Mert kimondjuk nyíltan, hogy ha rossz a csatorna intézményünk, annak a miniszter ur szak-irodája az oka. Mert itt nem tudtak arabusul és mégis úgy beszéltek . . .

(!) **Sokat gondolkodtunk** rajta, hogy vajjon miért tündek el a mi ifjúságunk szép rózsái. Már t. i. — nem képletesen szólva, — azok a rózsafajok, amelyekkel először kedveskedtünk szívünk hölgyének a bánatos *Niel Marechal* a bodros *La France*, hófehér *Niefétosz* stb. Hát persze, hogy nem veszték ki azok, hanem megölte őket a bánat. Most ugyanis csak a *hosszu-száru* virágok vannak divatban, már pedig az említettek a kurta-száru faju rózsák közé tartoznak. Így, így mulnak el mindezek körülöttünk, melyek és akik ifjúságunkra emlékeztetnek s így változnak azoképen a változó időkben.

)-(**A görög-kath. püspökség** kanonokainak beiktatása nagy fényel folyt le. Egy nagy városhoz méltó esemény volt az az egyházi fény, ami a mi poros utcáinkra rásugárzott. Hát, hogy ilyen nagyvárosias eseményektől meglegyünk fosztva, arról „*gondoskodott*“ a város vezetősége. Hasonló alkalmakkor majd csak a nyiregyházai ipar és kereskedelem fog hizni. . . De jól is van ez így. . . . Vannak egyszerű polgárok, akik irtóznak minden fénytől s akik azt tartják, hogy kár a villamos lámpákat este 9 óra után felgyújtani, mert hiszen ez idő tájt minden jóra való tyuk és becsületes ember alszik már. Egyesek pedig felsohajtják a régi szálló igét: Ez Debreczen!

(*) **Cigányzene** tekintetében a nyári hónapokban ugyancsak árván maradtunk. A népszerű zenekarok közül a *Magyari Imre* és a *Kis Béla* zenekarát nélkülözni leszünk kénytelenek, miután előbbi a *Balaton* mellé, utóbbi a *Tátra*-alá huzódott teljes zenekarával együtt. Az első rangú zenebandák közül csak a *Rác*: *Gyula* zenekara marad itthon. E mellett most alakult meg az *Oderszky Károly* zenekara. *Oderszky Kiss Béla* másodprimása volt s most önállósította magát, jobbára a *Magyari* és *Rác* zenekarainak tagjaiból szervezve a zenekart. Már debütált is csütörtökön a *Hungáriában* s általános sikert aratott.

× **Cirkusz Debreczenben.** Pár nap óta előkelő, nagy méretű cirkusz játszik Debreczenben, kitűnő lovarnókkal, lovasokkal, pompás attrakciókkal, melynek száma

20 körül jár. Ma szombaton és holnap vasárnap előadások lesznek. A cirkusz nem dolgozik amerikai izü reklámmal, de műsora világvárosi. Utolsó előadás hétfőn lesz. A cirkuszról a legjobb vélemények hangzottak el az eddigi előadások után is.

Oh polgári rajongók, akik olthatatlan sóvárogtok a szabad Amerika felé, sziveskedjétek meghallgatni ezt a kis históriát, amely mindennél pompásabban illusztrálja, mennyi visszaélés lehetséges a szabadsággal is. Akit a technika és ipar vívmányai annyira elvakítanak, hogy nem látja a társadalmi rothadást és a kapitalizmus brutális uralmát, talán még annak is eléggé szemfelfnyitó világosságu lesz ez a házassági történet. Él a dicső Amerikában egy hölgy, híres szépség, följegyzésre érdemes neve így hangzik: Mrs. Roberta Menges Corwin Hell Tearle. Lehetne neki még több neve is, mert Roberta urhölgy tartja ma a házassági elválások terén a világrekordot. A szabad Amerikában nagyhirű star és a hölgyvilág körülrajongott bálványa Roberta asszony, aki demimondpályának azt a zseniális változatát eszelte ki, hogy törvényesen férjhez megy mindekihez aki elég gazdag ahhoz, hogy megfizesse őt. A szép Roberta, mint feleség, egész kis vagyonba kerül és ezt az előre kialakított vagyont a kérőnek előre le kell fizetnie mert különben a szép Roberta nem köt házasságot. Ha pedig köt, csak rövid időre köt, illetve, ameddig a férj előre kialakulta és kifizette. Azután a szép Roberta válik. Törvényesen. És következik egy másik házasságkötés, természetesen szintén törvényesen. Házasságkötés, válás, gyors dolgok a szabad Amerikában és így nem csoda, ha a szép Roberta már abszolvált egynéhány tucat házasságot. És tömegével vannak előjegyezve az amerikai aranyifjuság disztagjai, akik mind hajlandók drága pénzükért törvényes férje lenni a csodaszép hölgynek egynéhány éjszakára. A szép Roberta uriaszony soha nem volt más, mint törvényes feleség. Így van ez, oh európai rajongó, a szabad Amerikában. És a nemszabad Európában vajjon nem ugyanigy lenne

— **Bookmaker iroda Debreczenben.** A 23 év óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő Horner budapesti cég fiókirodát nyitott városunkban. A bookmaker irodahelyisége Piac-utca 41. szám alatt, a Lusztig-féle házban van s működését már megkezdte. Elfogad az összes bel- és külföldi versenyekre startfogadásokat és a főbb versenyekre előnyös fix fogadásokat. Halmozott fogadások köthetők, Double és Triple evetnek stb. A házagpótló intézmény élén Horner Arthur áll, aki kiváló szakember s emellett teljes garanciát nyújt a vállalat elsőrangúsága mellett a debreczeni sportbarátoknak. — Telefon 10—11.

Janatka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

GONDOLATOK.

Sok a Xantippe az asszonyok között? Ha csak Szokratesznek engednék meg, hogy Xantippének nevezze a feleségét, akkor ma nem volna Xantippe a világon.

Az író rehabilitálja a nőt akkor is, ha hiba esett a becsületén. De olyan nőt, akinek hiba esett az orrán, még nem próbált rehabilitálni.

Ugy irni az emberi nyomoruságról, hogy ezer olvasó szeméből köny szivárogon, szép dolog. Még szebb dolog volna úgy irni, hogy legalább egy háziur elengedje szegény lakójának a tartozását.

Ha igaza van a modern irodalomnak, akkor a leghitványabb nőt is a jellemerős férfi érdekli elsősorban és a legtisztességesebb férfi is a jellemtelen nőt nevezi érdekesnek.

Pattanást láttak a férj homlokán és szomorujátékhoz kerestek inspirációt; öles agancsot láttak az aszszony fején és bohózatot irtak.

Alkalmi vétel!

Ifj. Weichinger Károly csödtömege lényegesen leszállította

az eladásra kerülő **ITALOK** árait Nagyban és üvegenkénti kiárusítás Király-utca 4. sz. alatt (Ungár Jenő házában.) Nyitva a raktár d. e. 9—1., d. u. 4—6-ig.

1254—1914 v. k. sz.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni kir. bíróságnak 1914. V./VI./349/3. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint dr. Zádor Jenő részére debreczeni lakostól 72 kor. 26 fill. tőke, ennek 1913. év szeptember hó 23. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 59 kor. 14 fill. perköltség erejéig 1913. évi november hó 14-én bíróilag felülfoglalt és 500 koronára becsült pénzszekrény, könyvszekrény és írógép ingóságok 1914. évi július hó 7-én, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Verbőczy-u. 2/4. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 5-én.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

923—1914. vh. sz.

Árverési hirdetemény.

Dr. Kemény Mór debreczeni ügyvéd által képviselt Alföldi Takarékpénztár végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 700 kor. tőke, ennek 1913. év szept. hó 14. napjától járó 6% kamata és eddig összesen 119 K 46 f perköltség erejéig, amennyiben a követelésre időközben részfizetés történt annak betudásával, a debreczeni kir. járásbíróióság 1914/V—III. 330. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1914. évi ápril hó 6-án bíróilag lefoglalt és 615 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, — a felülfoglaltatok követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Debreczenben, Kölcsey-utca 15. sz. alatt leendő megtartására 1914. évi július hó 14. napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 június hó 25.

Gáll Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

1195—1914 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V/II. 38/4—1914. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreczenvidéki takarékpénztár mint szövetkezet részére, debreczeni lakostól 1070 kor. tőke, ennek esedékes 6% kamatai és az eddig összesen 197 kor. 26 fill. perköltség erejéig 1914. évi január hó 14-én bíróilag felülfoglalt és 1268 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 6-án, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Fűvészkert-u. 11. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 22-én.

Lőrincz Endre, bírói kiküldött.

1256—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1914./V./IV. 318/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Mórítz Heker részére lakostól 69 kor. 93 fill. tőke, ennek 1914 év január hó 29. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 12 kor. 06 fill. perköltség erejéig 1914. évi május hó 28-án bíróilag felülfoglalt és 1949 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 9-én, délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Sas-utca 2. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 16.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

APOLLO
MOZGÓ SZÍNHÁZ.

Szombaton
július 4-én
Délután 3 és 5 órakor félhelyárakkal!
Trafik- és kedvezményes jegyek
csak a 7 órai előadásra érvényesek.

Vasárnap
július 5-én

Karlinthy Frigyes nagysikerű új szkeccse:
FIXIROZZÁK A FELESEGEM
Keserves tréfa 6 képből, filmen és színpadon.
Írta: Karlinthy Frigyes. Zenéjét Somló Zoltán verselre írta: Hetényi-Heidelberg Albert.

A JÉGASSZONY.
4 felvonásos szenzációs dráma.

FIGYELEM!
LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZÁBAN
SAS-U. 4.

Tiszta selyem harisnya minden színben párja . . . 3 korona 50 fillér.

Telefon 14.

Telefon 14.

Megérkezett az új kőbányai sörgyár:
a Fővárosi Sörfőzőr.-t. söre

Tisztelettel értesitem a n. é. vendéglős, italmérő, kekereskedő és korcsmáros urakat, hogy a fenti sörfőzde gyártmányainak palackozását, a legkényesebb igényeket kielégítő, villanyos üzemű, modern palack-sörfejtő-berendezéssel lefejtve, megkezdtem és naponként friss fejtésű Márciusi, Király és Mátyás király sörökkel. ugyanezen sörökből hordókból is, állok a n. é. vevőközönség rendelkezésére. A megrendeléseket szekeremen a legpontosabban házhoz szállítom és előzékeny kiszolgálásról gondoskodom. N. b. támogatásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

MÁRKUS JENŐ,
DEBRECZEN, Hatvan-utca 30. szám alatt.

MEGHIVÓ.

A Debreczeni Hitelbank
Részvénytársaság
rendkívüli közgyűlését

1914. évi július hó 12-én délelőtt 11 órakor saját helyiségében tartja meg, melyre a t. Részvényesek ezton meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 4., 5., 6., 28. és 40. §-ának módosítása tárgyában.
 2. Igazgatósági javaslat két új igazgatósági és három új felügyelő-bizottsági tagnak három évre való megválasztása tárgyában.
 3. Az alapszabályok 23. §-a értelmében előterjeszhető indítványok tárgyalása.
- Debreczen, 1914. évi június hó 27.

Az igazgatóság.

- Figyelmeztetés:** 1. Az alapszabályok 17. §-a értelmében szavazati joggal csak azon részvényes bir, kinek részvényei a részvények letételére megállapított zárhatáridő előtt legalább 60 nappal irattak át nevére.
2. A részvények szelvényekkel együtt bezárólag 1914. július hó 9-ig a Brassói Általános Takarékpénztárnál, Brassóban, Az Aradi Első Takarékpénztárnál, Aradon, vagy az intézet pénztáránál Debreczenben leteendő.
3. A letett részvényekről a részvényes névre szóló, a letett részvények és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát feltüntető igazolványt kap. mely csak az abban megnevezett személy, vagy igazolt meghatalmazottja részére bir érvénnyel.
4. A részvények csak a közgyűlés befejeztével és az elismervény visszaszolgáltatása ellenében adhatók ki.